

COMMUNICATIE & PARTICIPATIE

Communicatie- en participatiebeleid 2024-2029

1. Communicatiebeleid

Inleiding

Het communicatiebeleid van de gemeente Pekela geeft richting aan de manier waarop wij communiceren met onze inwoners en ondernemers. Het beschrijft *met welk doel* wij communiceren met onze doelgroepen en *hoe* wij dat doen. Het communicatiebeleid maakt keuzes voor onze communicatie op basis van de doelen uit de toekomstvisie 2022-2030 'Pekela in Beweging'. Dit communicatiebeleid is nieuw en komt niet in de plaats van ander, ouder communicatiebeleid. Op basis van dit communicatiebeleid wordt een uitvoeringsprogramma uitgewerkt voor 2024 en verder.

Voor wie

Het is belangrijk dat wij onze inwoners bereiken. Dat is onze belangrijkste doelgroep. De laatste jaren zien wij veranderingen in het aanbod en gebruik van media. Het bereik van de huis-aan-huisbladen bijvoorbeeld wordt minder o.a. doordat de bezorging vaker te wensen over laat. Er vindt daardoor een verschuiving plaats van communicatie op papier naar online. We zien dat inwoners online steeds meer te vinden zijn op Facebook en Instagram. Daarbij moeten we niet uit het oog verliezen dat er nog steeds een groep inwoners is die laaggeletterd is en dat nog niet alle senioren online of digivaardig zijn. Voor deze groepen blijven wij *en* de traditionele kanalen gebruiken (voor beperkt digivaardigen) om hen te bereiken en willen wij ook fysiek benaderbaar zijn en meer communicatie in beeld aanbieden (laaggeletterdheid).

Speerpunten

Onze ambities uit de toekomstvisie zijn de basis voor de communicatiespeerpunten.

- *De gemeente Pekela is open en laagdrempelig benaderbaar en bereikbaar. Dat wil zeggen dat we zowel telefonisch, online als fysiek (gemeentehuis en in de samenleving) zichtbaar zijn.*
- *Wij communiceren met onze inwoners en niet over onze inwoners. Inwoners zijn daardoor goed op de hoogte van wat er speelt en leeft in de gemeente. We zijn continu in gesprek met inwoners en ondernemers, tijdens 1-op-1 gesprekken, op social media en op bijeenkomsten. Wij gaan hiervoor naar onze inwoners toe.*
- *De gemeente communiceert begrijpelijk en beeldend zodat inwoners zich de informatie makkelijk eigen kunnen maken. Hiermee houden we rekening met laaggeletterdheid bij een deel van onze inwoners.*
- *Pekela is een communicatieve organisatie, dat betekent dat bestuur en ambtelijke organisatie in nauw contact staat met onze inwoners. Vanaf het bedenken van beleid tot en met de uitvoering.*

Hoe maken we onze speerpunten concreet?

Allereerst gaat het in onze communicatie over onderwerpen die de inwoners aangaan en hen raken, die aansluiten bij de belevingswereld van de inwoners. Onderwerpen en beleid die invloed hebben op hun directe leefomgeving zoals onderhoud aan straten en trottoirs, afval en onderhoud groen. Welke onderwerpen dat precies zijn vragen wij periodiek aan onze inwoners via het platform Pekels Goud. Hiermee bevragen wij inwoners/nodigen hen uit om mee te praten over nieuw beleid en de uitvoering van vastgesteld beleid. Denk hierbij aan het afvalbeleid waar mensen voorafgaand aan de vaststelling hun mening over kunnen geven maar ook tijdens de uitvoering periodiek gevraagd wordt om hun mening te geven. Loopt het zoals men verwacht had? Waar zitten knelpunten of worden problemen ervaren? De gemeente Pekela neemt deze input serieus en gebruikt dit om het beleid of de uitvoering aan te passen waar nodig. Zodat inwoners zien dat meedoen en reageren verschil maakt. De informatie die wij via Pekels Goud ophalen geeft richting aan onze communicatie.

Vroegtijdig communiceren

Wij laten vroegtijdig weten wat er in de gemeente gebeurt aan werkzaamheden, onderhoud, subsidieverstrekking etc. en laten dat zien via onze social media Facebook en Instagram. Op die manier worden inwoners niet verrast als er iets in hun buurt of omgeving gebeurt. De input die hieruit komt gebruiken wij om richting te geven aan onze communicatie.

Zichtbaar en aanspreekbaar

De gemeente Pekela is zichtbaar en aanspreekbaar in de drie kernen. Wij luisteren met aandacht naar wat er onder de Pekelders leeft en gaan met hen in gesprek. Dat doen wij zoals gezegd online via onze social media-kanalen en in de wijk door middel van wijk rondes, 1-op-1 gesprekken en werkbezoeken, spreekuren in de wijk. Het college gaat regelmatig op de koffie bij inwoners.

Beeldcommunicatie

Naast tekst maken wij steeds meer gebruik van beeldcommunicatie. Dat betekent dat we vaker gebruik maken van video (uitleg van beleid of maatregelen, instructie, oproep). Het kan dan gaan om het meedoen aan een participatietraject of om te vertellen dat er een energietoeslag aangevraagd kan worden. Door een goede combinatie van beeld en tekst te gebruiken in onze communicatie bereiken we zoveel mogelijk inwoners.

Pekels Goud, wordt vervolgd

Naast dat we in gesprek zijn en blijven willen we ook laten zien dat we trots zijn op Pekela, het verhaal van Pekela vertellen en uitbreiden. In de film Pekels Goud vertellen Pekelders waarom zij trots zijn op Pekela. Die lijn trekken wij door in onze communicatie door vaker Pekelders zelf aan het woord te laten om te vertellen wat voor hen belangrijk is in Pekela. Dat kunnen bijvoorbeeld

verhalen zijn over waarom iemand trots is op het Pekelder Hoofddiep maar ook waarom en bepaalde ontwikkelingen invloed hebben op zijn of haar leven. Een voorbeeld kan zijn het groenonderhoud in de buurt of wat iemand vindt van nieuw afvalbeleid.

Communicatieve organisatie

Om zichtbaar te maken wat de gemeente doet kijken wij per onderwerp en communicatiemiddel wie het best de woordvoering kan doen. Dat kan een collegelid zijn of de communicatieadviseur maar we gaan vaker specialisten aan het woord laten omdat die met de inhoudelijke kennis een meer aansprekend verhaal maken voor onze inwoners.

Daarnaast laten wij vaker medewerkers aan het woord om te vertellen waarom ze voor de gemeente Pekela werken en wat zij daar doen. Dat kan via social media en video. We onderzoeken ook de mogelijkheden voor een podcast waarin we zelf gemeentelijk nieuws toelichten en medewerkers, inwoners en ondernemers interviewen over actuele onderwerpen.

Doelstellingen:

- De communicatie van de gemeente Pekela zorgt draagt eraan bij dat zoveel mogelijk inwoners op de hoogte zijn van informatie die voor hen van belang is en zorgt ervoor dat ze niet worden verrast.
- De inwoners van Pekela ervaren de communicatie van de gemeente Pekela als begrijpelijk en toegankelijk.
- De communicatie van de gemeente Pekela stimuleert actieve deelname van inwoners aan voor hen relevante bijeenkomsten en participatievraagstukken.
- De gemeente Pekela is op de hoogte van nieuwe ontwikkeling op het gebied van social media en zet deze voor relevante doelgroepen in.

Samenvatting:

De gemeente Pekela:

- Is meer zichtbaar.
- Is meer in gesprek met inwoners en ondernemers.
- Werkt in haar communicatie meer met beeld/video.
- Bereikt meer inwoners met voor hen relevante informatie.

2. Participatiebeleid gemeente Pekela

Inleiding

In de toekomstvisie is afgesproken dat de gemeente Pekela samen met haar inwoners aan de toekomst van Pekela gaat werken. Zij aan zij en niet van boven opgelegd. Afgelopen jaren hebben we al ervaring opgedaan met verschillende vormen van participatie. Denk hierbij aan de participatie rond de toekomst van het Pekelder Hoofddiep, het centrumplan Oude Pekela en de enquêtes die wij via Pekels Goud hebben uitgezet over o.a. het afvalbeleid en de groenvisie. Met deze ervaring stellen we in dit participatiebeleid vast hoe wij dat samen met inwoners gaan doen. Dit algemene participatiebeleid is de basis voor de participatie-aanpak Omgevingswet zoals die in deel 3 van dit stuk is beschreven. Op 1 januari 2024 wordt de Omgevingswet van kracht. Een belangrijk onderdeel hierin is participatie. Deze rol komt meer bij initiatiefnemers te liggen en wordt getoetst door de gemeente. Voor de participatie-aanpak omgevingswet is het nodig algemeen participatiebeleid vast te stellen zoals in dit hoofdstuk is beschreven.

Vroegtijdige participatie op onderwerpen als omgevingswet is belangrijk zodat wij op tijd belangen, meningen en creatieve ideeën uit de samenleving op tafel krijgen zodat er een integrale afweging gemaakt kan worden.

Wij hanteren vijf niveaus van participatie:

Informereren:

Belanghebbenden worden geïnformeerd over het plan/beleid. In dit niveau is de ruimte voor inbreng nihil. In een eerder stadium kan er wel al op andere niveaus participatie hebben plaatsgevonden. Soms is het ook nodig om belanghebbenden eerst te informeren om de kennis over het onderwerp op hetzelfde niveau als de initiatiefnemer/gemeente. Ook het informeren over de opbrengst van participatie en wat er met de opbrengst is gebeurd in de plannen valt hieronder.

Afhankelijk van het onderwerp informeren we online/schriftelijk of in een (inloop)bijeenkomst.

Raadplegen:

Belanghebbenden wordt gevraagd naar hun mening en ideeën over het plan of beleid. Deze input wordt verzameld en er wordt beargumenteerd teruggekoppeld wat er wel of niet met de inbreng is gedaan.

Raadplegen kan online en offline. Online bijvoorbeeld door enquêtes en peilingen, burgerinitiatieven, burgerraad, focusgroep, schouw, bijeenkomsten etc.

Adviseren:

Bij dit niveau van participatie wordt actief meegedacht en advies gegeven door belanghebbenden. De intentie is om de adviezen en inbreng bij de verdere uitwerking te gebruiken. Als dit niet het geval is wordt met de belanghebbenden besproken waarom dit niet gebeurt.

Dit kan online en offline maar zeker ook in directe interactie tijdens een bijeenkomst, panel of (tijdelijke) adviesraad. Tijdens de bijeenkomsten wordt een keuze gemaakt uit de verschillende participatiewerkvormen. Denk aan een expertgroep, burgerpanel, rondetafelgesprek, wijkdebat etc.

Meedoen/co-productie:

Belanghebbenden kunnen actief meedoen in de ontwikkeling van een plan. In gezamenlijkheid worden de uitgangspunten en randvoorwaarden vastgesteld en hoe het proces gaat verlopen. Keuzes worden samen gemaakt en de gekozen oplossingen worden ook in het plan gebruikt.

Dit kan online en offline onder andere door middel van enquêtes en peilingen, ontwerpatelier e.d.

Meebeslissen:

In dit geval laat de initiatiefnemer/gemeente de keuze over de oplossing of scenario over aan de belanghebbenden. Er moeten dan meerdere varianten/richtingen zijn waaruit gekozen kan worden. De keuze van belanghebbenden is leidend.

Om te komen tot het 'meebeslismoment' zal er vooral persoonlijk contact zijn met belanghebbenden. Hiervoor zijn verschillende methodes beschikbaar zoals de ateliermethode, snelkookpan, werkgroep en ook het bewonersinitiatief is een methode.

Afwegingskader participatie

Er zijn verschillende afwegingskaders om te komen tot een goed participatietraject. En om te bepalen of we überhaupt moeten/kunnen participeren. Hiervoor stellen we de volgende vragen:

- *Wat is de hoogst haalbare vorm van participatie voor dit onderwerp?* Het uitgangspunt is dat de gemeente Pekela altijd kijkt hoe inwoners, ondernemers en partnerorganisaties het best betrokken kunnen worden en hoe hun input het beste opgehaald en gebruikt kan worden. Het is de rol van de gemeente om hiervoor de randvoorwaarden te creëren.
- *Leent het vraagstuk zich voor burgerparticipatie?* Hierbij kijken we wat de beschikbare beleidsruimte is, wat de juridische en wettelijke randvoorwaarden zijn en of er iets te kiezen is. Dat wil zeggen of er binnen het onderwerp daadwerkelijk de mogelijkheid is om mee te denken over varianten.
- *Zijn de noodzakelijke randvoorwaarden aanwezig?* Hierbij gaat het erom of er voldoende tijd is voor participatie. Als er bijvoorbeeld strikte deadlines zijn waardoor participatie snel moet is het mogelijk niet geschikt. Participatie kost ook inzet van menskracht, zeker als er bijeenkomsten gepland en begeleid moeten worden.
- *Waarom willen we participeren?* Participatie levert een bijdrage aan het resultaat van beleid. Door input van inwoners, ondernemers en partnerorganisaties consequent mee te nemen bij het opstellen van beleid en projecten vergroten we het begrip en draagvlak. Ook de kwaliteit van het beleid wordt beter door participatie. Door de kennis en ervaring van de mensen die het aangaat mee te nemen draagt beleid beter bij aan de leefbaarheid in de gemeente Pekela.
- *In welke beleidsfase willen we participeren?* Afhankelijk van het soort project of beleid en de antwoorden op de andere vragen uit het afwegingskader kan er in verschillende fases meegedacht worden. In de beginfase als het gaat over agenda- en planvorming (Waar moet het over gaan? Wat mogen we niet vergeten mee te nemen? Wat is het vraagstuk of

'probleem?'). In het natraject gaat het vooral over uitvoering (Waar moeten we praktisch rekening mee houden? Vorm van de uitvoering (heel concreet, bijvoorbeeld bankjes, lantaarnpalen, straatinrichting etc.) en evaluatie. Bij de evaluatie kijken we of de input die door inwoners en ondernemers van Pekela is gegeven ook volgens verwachting is verwerkt in het beleid of het project. Deelnemers kunnen dan ook aangeven of de vorm geschikt was om deel te nemen zoals men dat zich had voorgesteld.

- Het kan dus zo zijn dat de conclusie is dat een onderwerp niet geschikt is voor participatie, bijvoorbeeld omdat er onvoldoende ruimte is om de inbreng te verwerken in het beleid of het project(plan). Als dat zo is leggen we dat uit aan de belanghebbenden. Belangrijkste doel hierbij is geen verkeerde verwachtingen wekken. Het kan ook zijn dat er in verschillende fases van een project of beleidsontwikkeling in meer of mindere mate geschikt zijn. Per fase van een project of beleid wordt bekeken waar inbreng mogelijk is en in welke vorm.

Speerpunten

Onze ambities uit de toekomstvisie zijn de basis voor de participatiespeerpunten.

- Pekela staat als gemeente en als organisatie naast haar inwoners. We zoeken ze op, staan open voor initiatieven en stimuleren participatie.
- Wij staan altijd open voor initiatieven van inwoners en helpen hen waar mogelijk om hun initiatieven te realiseren, binnen de wettelijke en juridische regels en kaders.
- Beleid maken wij samen met inwoners. Wij vragen hen wat zij belangrijk vinden over de onderwerpen die (direct) invloed hebben op hun omgeving. Hiermee willen wij de betrokkenheid bij hun leefomgeving stimuleren en vergroten.

Hoe maken wij onze speerpunten concreet?

Allereerst kijken we per onderwerp of er voor inwoners, ondernemers of andere belanghebbenden ruimte is om mee te denken. De verwachting over de inbreng en wat er mee gebeurt moet duidelijk zijn. Het uitgangspunt is dat wij inwoners e.a. altijd betrekken bij het opstellen, uitvoeren en evalueren van ons beleid. Afhankelijk van de ruimte die er is om invloed te hebben nodigen wij inwoners uit om deel te nemen aan enquêtes via/vanuit ons belangrijkste participatieplatform Pekels Goud. Dat kan gaan om een mening geven over het groen- of wegonderhoud tot een peiling over het gebruik van media in de gemeente (kranten, radio en tv, social media) of op welke wijze inwoners informatie van de gemeente willen ontvangen.

Afgelopen periode hebben wij voor verschillende beleidsonderdelen onze inwoners bevroegd, de respons varieert sterk per gekozen methode:

Afvalbeleid, uitnodigingsbrief en online onderzoek 1400 deelnemers (6000 huishoudens)

Groen- en watervisie, alleen online 113 deelnemers

Veiligheidsbeleid, uitnodigingsbrief, online onderzoek 421 deelnemers (5200 personen uitgenodigd)

Afgelopen periode hebben we veel, en op verschillende manieren onze inwoners betrokken bij het maken van nieuw beleid. Natuurlijk was dit veel en snel achter elkaar.

Conclusie: Afvalbeleid, leeft en is als dit wordt vergeleken met andere onderzoeken een mooie uitkomst. De uitkomsten kunnen dus ook prima (met draagvlak) worden verwerkt. De reactie en de opkomst bij de bijeenkomsten over het groenbeleid waren teleurstellend zeker als je de reacties over de uitvoering van ons onderhoud meeneemt. Ditzelfde kan ook worden geconcludeerd bij het integraal veiligheidsbeleid, waarbij ook nog een persoonlijke brief op adres is bezorgd.

Het grote verschil in deelname kan verschillende oorzaken hebben zoals de manier van uitnodigen en interesse in het onderwerp. Persoonlijke benadering lijkt positief bij te dragen aan de deelname maar verklaart niet het verschil in deelname tussen het afvalbeleid en het veiligheidsbeleid. Mogelijk kunnen we door vooraf informatie over de onderwerpen en meer te duiden waarom we de vragen stellen deelname vergroten ook op onderwerpen waar niet direct interesse voor is (ver van mijn bed?)

Pekels Goud: participatieplatform en online inwonerspanel

Om onze inwoners te betrekken bij de totstandkoming van beleid wordt Pekels Goud ons belangrijkste participatieplatform en tevens online inwonerspanel. Op de website Pekels Goud staat actuele informatie over participatieprojecten en uitleg over deelname aan die participatietrajecten. Via Pekels Goud kan meegedaan worden aan enquêtes en onderzoeken van de gemeente. Ook kunnen mensen zich op Pekels Goud opgeven als lid van het inwonerspanel. Aan het inwonerspanel wordt met regelmaat gevraagd om mee te doen aan peilingen en onderzoeken over beleid en actuele zaken die in de gemeente spelen.

Hoe werkt het panel?

Deelnemers aan het panel zijn inwoners van de gemeente Pekela. We streven naar een panel dat representatief is voor de totale bevolking met een evenwichtige verdeling tussen de kernen, man/vrouw en interesses. Dat betekent dat wij ongeveer 1200 tot 1400 mensen nodig hebben die zich hebben opgegeven om mee te doen aan onderzoeken en peilingen. De mensen die zich aangemeld hebben voor het panel kunnen aangeven voor welke onderwerpen ze als panellid benaderd kunnen worden. Op die manier ontstaan er panels op deelthema's en een online panel van mensen die we over de volle breedte van onderwerpen die in de gemeente spelen kunnen raadplegen.

Via Pekels Goud kan men meedenken over verschillende onderwerpen. Als eerste is het de basis voor online enquêtes bijvoorbeeld over de ontwikkeling van beleid. Wij vragen dan aan onze inwoners om input te leveren via een online-onderzoek op Pekels Goud. Voor deze beleidsontwikkelingen worden inwoners zowel online (website, social media) als per brief uitgenodigd om deel te nemen.

Daarnaast zetten wij het inwonerspanel in om meningen te peilen over bijvoorbeeld de dienstverlening van de gemeente, onderhoud van de openbare ruimte (groen, wegen, straatverlichting etc), openbaar vervoer, voorzieningen, wonen werkgelegenheid, leefbaarheid in de wijken/kernen etc. Met peilingen kunnen wij continu in contact zijn met onze inwoners en hen de mogelijkheid geven om op een laagdrempelige manier informatie te geven over ervaringen met ons gemeentelijk beleid en handelen.

Wij houden deelnemers aan enquêtes en peilingen op de hoogte van de resultaten en wat wij met de resultaten doen, hoe gebruiken wij de inbreng van onze inwoners om ons beleid en uitvoering van beleid te verbeteren? Welke acties vloeien hieruit voort?

Deelnemers krijgen de resultaten via de mail toegestuurd en de resultaten worden ook op Pekels Goud gepubliceerd en gedeeld op social media. Belangrijkste is dat inwoners gaan merken dat wij met de inbreng via deze kanalen onze dienstverlening kunnen verbeteren en beter laten aansluiten bij de wereld van onze inwoners.

Om het bereik te vergroten gaan we Pekels Goud continu onder de aandacht brengen van onze inwoners en hen oproepen deel te nemen aan enquêtes en peilingen die via Pekels Goud worden uitgezet. Dit doen we door 5 tot 6 keer per jaar via onze eigen social media-kanalen mensen op te roepen om mee te doen aan het online panel en zetten online advertenties in via social media. Bestaande panelliden en deelnemers aan enquêtes vragen we om deelname aan te bevelen in eigen kring, familie, vrienden, kennissen.

Via lokale media vagen wij regelmatig aandacht voor onderzoeken en peilingen die wij via Pekels Goud inzetten en communiceren (analyse van) resultaten via de media. Op die manier wordt deelname aan Pekels Goud gestimuleerd.

We streven naar een deelname aan het panel van 10% van de inwoners van Pekela in 2024 met een naar verhouding evenredige verdeling uit de drie kernen en diverse sociale achtergronden. Op die manier kunnen wij uitkomsten krijgen die representatief zijn voor de hele bevolking.

Overzicht gebruik Pekels Goud

Onderwerp	Middel	Deelnemers	Frequentie	Uitnodiging
Nieuw beleid (zoals afvalbeleid, veiligheidsbeleid)	Online enquête Offline enquête	Alle inwoners of een steekproef Panellleden	Minimaal 2x, bij aanvang en tijdens de uitvoering, daarna online peilingen	Brief Online (social media)
Dienstverlening	Online peiling	Panellleden Overige inwoners	1x per jaar	Online E-mail
Fysieke onderwerpen (onderhoud, groen, wegen etc)	Online peiling	Panellleden Overige inwoners	4x per jaar (1 onderwerp per jaar)	E-mail Online
Sociale onderwerpen (wonen, werk en inkomen, wmo etc)	Online peiling	Panellleden Overige inwoners	4x per jaar (1 onderwerp per keer)	E-mail Online
Onderzoek mediagebruik	Online peiling	Alle inwoners	1x per 2 jaar	Brief Online
Onderzoek leefbaarheid	Online peiling	Inwoners per wijk/kern	1x per 2 jaar	Brief Online

De gemeente als participant

Omdat wij initiatieven van inwoners stimuleren, bijvoorbeeld inwoners die in hun wijk of buurt iets met groen of speelplaatsen willen, is de gemeente zelf ook participant en is de inwoner initiatiefnemer. De gemeente Pekela kijkt dan hoe zij kan ondersteunen om een initiatief verder te brengen. Een voorbeeld hiervan is de oprichting van het Gebiedsfonds gemeente Pekela waar lokale initiatiefnemers aanspraak kunnen maken op een bijdrage uit het fonds om te besteden aan duurzaamheid en lokale leefbaarheid in Pekela. Ondersteunen wil overigens niet zeggen dat hiermee ook alles kan. Naast het steunen van een initiatief toetst de gemeente altijd de wettelijke en juridische kaders. Denk hierbij bijvoorbeeld aan veiligheidsregels die voor speelplaatsen en speeltoestellen gelden of bereikbaarheid in de wijk.

Aanwezig in de wijk

Bij grotere projecten zoals de toekomst van het Pekelder Hoofddiep en de Gebiedsgerichte Aanpak Nieuwe Pekela zijn wij ook in de wijken aanwezig en benaderbaar voor inwoners met vragen. Medewerkers van het project zijn fysiek aanwezig in de wijk zodat mensen geen drempel hoeven ervaren om met vragen, ideeën en zorgen bij de gemeente aan te kloppen. Een ander voorbeeld is de wijkronde waar vertegenwoordigers van de gemeente Pekela, Acantus, Afeer en de Badde in een wijk aanwezig zijn en een ronde lopen door verschillende straten.

Adviesraad Sociaal Domein

We stellen een Adviesraad Sociaal Domein (ASD) in, die de gemeente gevraagd en ongevraagd advies geeft over beleid binnen het sociaal domein. Daarmee voldoen we aan onze wettelijke verplichting om een vorm van cliëntenparticipatie te organiseren, volgens de Jeugdwet, de Participatiewet en de Wmo. Bij de uitwerking van de verordening hebben we speciale aandacht voor doelgroepen die vaak ondervertegenwoordigd zijn in adviesraden, zoals cliënten binnen de Participatiewet en jongeren. Door de inzet van vertegenwoordigers van deze groepen en/of de organisatie van themabijeenkomsten worden de belangen van deze doelgroepen opgehaald en meegenomen in de ontwikkeling van beleid. Een verordening voor de Adviesraad Sociaal Domein wordt naar verwachting begin 2024 voorgelegd aan de gemeenteraad.

Doelstellingen

- *Samen met inwoners komen tot beleid over hun directe leefomgeving en zo de betrokkenheid bij de omgeving te vergroten.*
- *Beleed maken wat gedragen is door degenen die erbij betrokken zijn en dat inwoners van Pekela zich in het resultaat herkennen.*
- *Door inwoners consequent te betrekken bij beleid groeit het begrip en vertrouwen bij inwoners in het gemeentelijk handelen.*
- *Inwoners voelen de ruimte en vrijheid om zelf initiatieven te ontwikkelen en voelen zich hierbij geholpen door de gemeente.*
- *Inwoners zijn meer genegen om deel te nemen aan enquêtes en participatietrajecten. Het aantal mensen dat actief meedoet is minstens 25% van de genodigden.*
- *Het gebruik van Pekels Goud wordt geïntensiveerd en geprofessionaliseerd.*

Samenvatting:

De gemeente Pekela:

- *Betrekt inwoners actief bij het opstellen, uitvoeren en evalueren van beleid.*
- *Zet Pekels Goud actief in als participatieplatform en panel en promoot het gebruik hiervan.*
- *Stimuleert inwoners om zelf initiatieven te ontwikkelen en faciliteert inwoners hierbij binnen wettelijke, juridische en financiële kaders.*

3. Participatie omgevingswet

Inleiding

Op 1 januari 2024 wordt de Omgevingswet van kracht. Een belangrijk onderdeel hierin is participatie. Deze rol komt meer bij initiatiefnemers te liggen en wordt getoetst door de gemeente. Voor de drie instrumenten onder de omgevingswet stellen wij de participatie-aanpak vast. Het gaat om de Omgevingsvisie, het Omgevingsplan en de Omgevingsvergunning. De participatie-aanpak omgevingswet is een concrete uitwerking van ons gemeentelijk participatiebeleid zoals dat in onderdeel 2 is vastgelegd.

De Omgevingswet stimuleert vroegtijdige participatie. Daarmee kunnen overheden op tijd belangen, meningen en creativiteit op tafel krijgen. De Omgevingswet gaat ervan uit dat 'eenieder' moet kunnen reageren en meedenken bij plannen die van invloed zijn op de leefomgeving. Het is belangrijk dat daarbij alle belangen en afwegingen op tafel komen om een integrale afweging mogelijk te maken.

Participatie heeft een directe link met drie van de belangrijkste kerninstrumenten van de Omgevingswet. Dat zijn: de omgevingsvisie, het omgevingsplan en de omgevingsvergunning.

1. Omgevingsvisie

Participatie is in het kader van de omgevingsvisie vormvrij. De gemeente maakt kenbaar hoe inwoners, ondernemers, maatschappelijke partners en andere overheden zijn betrokken bij de totstandkoming van de visie en hoe zij hun mening hierover kenbaar hebben kunnen maken. De manier waarop deze participatie heeft plaatsgevonden en wat er uiteindelijk met de inbreng is gedaan maakt onderdeel uit van het besluit tot het vaststellen van de omgevingsvisie door de gemeenteraad.

2. Omgevingsplan

De gemeente geeft bij de kennisgeving van het voornemen om een omgevingsplan op te stellen aan hoe ze de participatie vormgeeft en waar informatie te vinden is. Bij het uiteindelijk vaststellingsbesluit wordt in de motivering ook beschreven hoe inwoners, ondernemers, maatschappelijke partners en andere overheden zijn betrokken bij de voorbereiding en wat de resultaten daarvan zijn.

Wie de gemeente bij de vroegtijdige participatie betreft, hangt af van het type omgevingsplan, de aard, de omvang en invloed op de fysieke leefomgeving. Het is mogelijk om het omgevingsplan gebiedsgericht in te vullen. Dat maakt het mogelijk om te variëren van per gebied. Het is verplicht om deze aanpak bij de start aan te geven via het voornemen.

Buitenplanse omgevingsactiviteiten

Dan zijn er ook omgevingsactiviteiten die buitenplans zijn, dat wil zeggen dat ze in strijd zijn met het omgevingsplan. Toch kan het initiatief waardevol en gewenst zijn en bijdragen aan de doelen van de gemeente op de langere termijn. Als een dergelijk initiatief bij de gemeente wordt ingediend, dan kan het college beoordelen of er alsnog medewerking aan kan worden verleend.

De gemeenteraad kan vooraf 'buitenplanse' activiteiten aanwijzen waarvoor participatie van en overleg met derden over de vergunningaanvraag verplicht is. Ook voor deze gevallen is participatie altijd vormvrij. Als de aanvrager hier niet aan participatie heeft gedaan, dan kan de aanvraag buiten behandeling worden gelaten. Voor deze lijst sluit Pekela aan op de vastgestelde 'lijst van gevallen, waarvoor advies nodig is van de raad bij buitenplanse activiteiten'. Op grond hiervan geldt voor de volgende gevallen een verplichte participatie:

1. Energie:
 - a. Het realiseren van een windmolen met een as-hoogte van meer dan 15 meter hoog.
 - b. Het realiseren van weiden of velden van zonnepanelen van ten minste 0,5 hectare.
 - c. Het opwekken en/of opslag van andere vormen van energie van enige omvang.
2. Mestvergisters.
3. Initiatieven die een grote politieke, bestuurlijke en/of maatschappelijke impact hebben.

Voor de participatie kan in deze gevallen aangesloten worden bij één de werkwijze uit ons (algemene) Participatiebeleid Pekela 2023 (II).

3. Omgevingsvergunning

Voor activiteiten die binnen het omgevingsplan vallen en waar een vergunning voor nodig is, geldt de participatie aanvraagvereiste. De initiatiefnemer is dan zelf verantwoordelijk om belanghebbenden te informeren en/of vroegtijdig te betrekken. Hoe dat wordt vormgegeven en wat de resultaten daarvan zijn is aan de initiatiefnemer. Elke situatie (plek, omvang, context) vraagt om maatwerk. De gemeente betreft deze informatie bij de integrale belangenafweging.

In dit kader heeft Pekela een handreiking participatie opgesteld. Deze handreiking is in bijlage 1 opgenomen en is onderdeel van ons participatiebeleid onder de Omgevingswet. De gemeente kan initiatiefnemers aansporen om rekening te houden met de handreiking. Het is echter niet mogelijk om initiatieven af te wijzen op grond van participatie(-criteria). Wel mag de gemeente om een toelichting of nadere informatie vragen en de inhoudelijke opbrengst van een eventueel participatietraject meewegen. In het uiterste geval kan de gemeente, bij het onvoldoende in kaart hebben van de verschillende belangen, zelf een zienswijzeprocedure starten. Het college zal altijd zijn best doen om initiatiefnemers te stimuleren participatie te organiseren.

Bijlage: Handreiking participatie bij omgevingsvergunningen Pekela

Betrek de omgeving

Als er in uw buurt plannen zijn om iets nieuws te bouwen, of er een nieuw bedrijf komt is het fijn als u daar vooraf iets van hoort. Daarom horen ook uw burens en omgeving graag van uw plannen, en dat wordt steeds belangrijker. De gemeente geeft zelf het goede voorbeeld, maar ook als u plannen heeft moet u met de burens in gesprek over bijvoorbeeld een nieuwe schuur, dakkapel, woning of iets groters. In deze notitie wordt duidelijk wat er van u verwacht wordt.

Verantwoordelijkheid initiatiefnemer

Niemand kent uw plannen beter dan u, daarom bent u verantwoordelijk om het gesprek aan te gaan. U bent immers ook de enige die kan bepalen wat er met de andere reacties wordt gedaan.

Op tijd

Vertel de omgeving op tijd over uw plannen, zodat er nog iets aangepast kan worden. U bepaalt zelf of u uw plannen aanpast of dat ze gelijk blijven. Maar u moet wel laten weten wat de omgeving van het plan vindt. Ga daarom in gesprek voordat u een definitieve aanvraag bij de gemeente indient.

Geen dubbel werk

Probeer te voorkomen om vaker terug te gaan met dezelfde vraag. Bedenk vooraf of de vraag compleet is. Dit kan bij nieuwbouw bijvoorbeeld door naast over de woning ook over een schuurtje te spreken. De gemeente doet dit ook door gelijke onderwerpen niet in een korte periode bij u voor te leggen, zo werkt de gemeente de omgevingsvisie uit met de informatie uit de toekomstvisie en stelt het niet weer dezelfde vragen aan u als inwoner. Als projecten verder zijn uitgewerkt betreft de gemeente de buurt, zoals ook een ontwikkelaar moet doen.

Wat doet de gemeente

De gemeente helpt u om in gesprek te gaan met de omgeving. Er zijn duidelijke richtlijnen over wanneer en hoe in gesprek te gaan. Komt u er toch niet uit? Neem dan contact op met de behandelaar van uw aanvraag, of als u die nog niet heeft met het algemene nummer.

Wettelijk

Op tijd gaan praten met de burens is normaal in hoe we in Pekela met elkaar omgaan, het is geen vervanging van de gemeente of de rechter. Als u en uw omgeving er om wat voor reden niet uitkomen hakt de gemeente de knoop door via een zienswijze of bezwaar, dit is nu ook al de standaard. U en de omgeving houden dezelfde rechten als u het niet eens bent met de keuze van de gemeente.

Hoe pak ik dit aan?

Vorm	Toelichting	Eisen
Zeer kleine verbouwing: Bijvoorbeeld: dakkapel, schuurtje/aanbouw van de erfgrans af, schutting, interne verbouwing	Als de burens weinig merken van de bouwplannen, moeten ze er alleen van horen, ook als een vergunning niet verplicht is.	<ul style="list-style-type: none">- Vertel uw burens van uw plannen.- Noteer bij uw aanvraag welke burens u heeft geïnformeerd en

		of hun reactie positief of negatief is.
<p>Kleine (ver)bouw</p> <p>Schuurtje op erfrens, max 2 nieuwbouwwoningen, loods</p>	<p>Informeert de burens. Neemt de tekening mee als u met ze in gesprek gaat.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Vertel uw burens van uw plannen - Noteer bij uw aanvraag welke burens u heeft geïnformeerd en of de reactie positief of negatief is - Geef aan wat u met een negatieve reactie aan uw plannen heeft veranderd (kan ook niks zijn) - Geef uw burens een week de tijd om met een reactie te komen - Geef aan hoe het vervolg eruitziet (vergunningaanvraag, wanneer start bouw, moet u over grond van de burens etc.)
<p>Grote ontwikkelingen</p> <p>Meer dan 3 woningen, appartementen, herontwikkeling, nieuw bedrijventerrein of ontwikkeling op initiatief van gemeente dat niet past in het omgevingsplan</p>	<p>Hierbij merken niet alleen de burens, maar ook de omgeving iets van de plannen. Daarom moeten er meer mensen worden geïnformeerd. Eventueel is een informatiebijeenkomst nodig.</p>	<p>De aanvraag kan niet worden behandeld zonder participatie. Vraag burens en anderen die iets merken van uw plannen, uw adviseur kan hierin meedenken.</p> <p>Leg het vast in een verslag (zie voorbeeld). Hierin staat minstens:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat u heeft gedaan - Hoe de omgeving reageerde - Wat u (niet) heeft aangepast aan uw plannen <p>Informatiebijeenkomst vereist bij:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Herontwikkeling - Herbestemming naar bedrijf - Grondgebonden zonnepark <p>Aandachtspunten informatiebijeenkomst:</p>

		<ul style="list-style-type: none"> - Verstuur de uitnodiging minstens 2 weken vooraf - Kan iemand niet? Geef dan de kans om schriftelijk te reageren - Geef iedereen de kans er een nachtje over te slapen en te overleggen (eventueel met adviseurs) voordat ze moeten reageren
--	--	---

Resultaten verwerken

Vraagt u een vergunning aan? Gebruik dan het onlineaanvraagformulier om aan te geven wat u heeft gedaan aan participatie. Denk aan:

- Wie u heeft benaderd
- Welke reacties u heeft ontvangen
- Wat u met de reacties heeft gedaan
- Of en hoe de plannen zijn aangepast

Vraagt u een buitenplanse omgevingsplanactiviteit waarvoor participatie verplicht is of wijziging van het Omgevingsplan aan? In dat geval moet u een verslag maken.

Een verslag maken

Een verslag is nodig bij een informatiebijeenkomst, buitenplanse omgevingsplanactiviteit en wijziging omgevingsplan. Voeg dit verslag als bijlage bij de aanvraag. Hierin beschrijft u in ieder geval het volgende:

- Wie u heeft benaderd
- Welke reacties u heeft ontvangen
- Wie waren aanwezig (let op, denk ook aan adviseurs, medewerkers gemeente en uzelf)
- Hoe heeft u de plannen gepresenteerd (bijvoorbeeld presentatie, filmpje, informatiestand etc.)
- Wat u met de reacties heeft gedaan
- Of en hoe de plannen zijn aangepast

Let op! Het verslag wordt onderdeel van het plan en is online te raadplegen nadat de gemeente een definitief besluit heeft genomen. Vermijd daarom het gebruik van namen, telefoonnummers, mailadressen en andere persoonlijke gegevens in het verslag op te nemen. Ook is het goed om een exemplaar aan de aanwezigen te overhandigen.

Plannen van uw burens

Als burens plannen hebben dan nemen ze contact met u op. Hoe ze dat doen is aan degene die het plan ontwikkelt. Het is in veel gevallen voldoende als ze u informeren, iedereen gaat zelf over zijn eigen plannen. Het kan zijn dat een initiatiefnemer ruimte geeft om mee te praten, voor het hele plan of een onderdeel. De initiatiefnemer mag uw mening naast zich neerleggen maar moet dan wel aangeven waarom hij dat doet.

Nadat de gemeente een besluit heeft genomen of een vergunning heeft afgegeven kunt u bij de gemeente in bezwaar of een zienswijze indienen. Bij bezwaar of een zienswijze draait het om objectieve punten, alleen aangeven dat u het er niet mee eens bent omdat u iets lelijk vindt of de burens niet aardig is onvoldoende. De gemeente neemt dan een nieuw besluit op de aanvraag en neemt uw mening hierin mee. Als u het niet eens bent met het besluit van de gemeente, dan kunt u beroep indienen bij de rechtbank of de Raad van State.

De burens bouwen maar hebben u niet geïnformeerd

In dit geval gaat u met uw burens in gesprek. Het kan zijn dat er geen vergunning nodig is. De gemeente mag een vergunning niet zomaar weigeren, in uitzonderlijke gevallen kan dit als u niet bent geïnformeerd. U kunt alleen binnen de termijn gebruik maken van bezwaar of een zienswijze, deze termijn en meer informatie staat aangegeven in de publicatie van het project op www.overheid.nl. Is de termijn verstreken? Dan kan er geen bezwaar of zienswijze meer worden ingediend. Wellicht kunt u nog wel bij de rechtbank beroep instellen.